

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	VII
Περιεχόμενα.....	IX
Συντομογραφίες.....	XXVII
Βιβλιογραφία.....	XXXI
Εισαγωγή.....	1

Α' Γενικό Μέρος

Γενικές αρχές του ισχύοντος εταιρικού δικαίου

Κεφάλαιο πρώτο

Βασικές έννοιες – Στοιχεία - Διακρίσεις εμπορικών εταιριών

§ 1. Έννοια, χαρακτήρας και αντικείμενο της εταιρικής σύμβασης

I. Εταιρία υπό ευρεία και υπό στενή έννοια	5
1. Δικαιοπρακτική βάση της ρύθμισης	5
α. Η εταιρία ως θεσμός ιδιωτικού δικαίου.....	5
(α). Εταιρίες ιδιωτικού δικαίου.....	5
α.Ιδιαίτερος δικαιοπρακτικός δεσμός.....	5
β.Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου	6
γ.Συλλογική συνεργασία ιδιωτικού δικαίου	7
(β). Ενοχικός χαρακτήρας εταιρικής σύμβασης.....	8
α. Βασικά σημεία της δέσμευσης.....	8
β. Ιδιόρρυθμη ενοχική σύμβαση	11
γ. Αναγκαιότητα κοινών εισφορών.....	15
δ. Υποχρέωση σε κοινές ενέργειες.....	17
(γ). Οργανωτικός χαρακτήρας	19
α. Σύνταξη καταστατικού.....	19
β. Οργάνωση χάριν κοινού σκοπού	21
γ. Ειδική οργάνωση	23
δ. Πολλαπλότητα οργάνωσης	25

Περιεχόμενα

β. Συμπληρωματική εφαρμογή γενικών κανόνων	26
(α). Δίκαιο ιδιαίτερης οργάνωσης	26
(β). Οργανικό τμήμα ιδιωτικού δικαίου	28
(γ). Ατελής ρύθμιση δικαιοϊκής ύλης	28
γ. Αναγκαιότητα γενικού εταιρικού δικαίου	30
(α). Γενικοί κανόνες και αρχές	30
(β). Χρησιμότητα γενικών κανόνων και αρχών	31
(γ). Αποσπασματικές ρυθμίσεις εμπορικών εταιριών.....	32
(δ). Βασικές έννοιες ιδιωτικού δικαίου.....	34
δ. Σύγχρονη εξέλιξη εταιρικού δικαίου	35
(α). Απάμβληση στοιχείων της <i>societas</i>	35
(β). Ατομική εμπορία με περιορισμένη ευθύνη	36
(γ). Συγκέντρωση επιχειρήσεων	37
(δ). Άνθηση δικαίου κεφαλαιαγοράς.....	38
ε. Έντονη επίδραση ευρωπαϊκού δικαίου.....	40
2. Ο γενικός τύπος εμπορικής εταιρίας	42
α. Απόπειρα ενός γενικού ορισμού της εταιρίας	42
(α). Ιδιαίτερος ρυθμός συλλογικής δράσης	42
(β). Ιδιαίτερη νομική οντότητα	44
β. Επιμέρους γενικά στοιχεία εταιρίας	47
(α). Τα γενικά στοιχεία της ΑΚ 741	47
(β). Κοινός σκοπός των εταίρων	50
(γ). Εισφορές προς όλους τους εταίρους	51
(δ). Δέσμευση επίτευξης κοινού σκοπού.....	53
(ε). Ενότητα εμφάνισης και συνεμπορία εταίρων	54
γ. Συρροή γενικών και ειδικών διατάξεων.....	55
(α). Εφαρμογή γενικών διατάξεων	55
(β). Συμφωνία επί των βασικών στοιχείων	56
(γ). Ικανότητα εμπορική και δικαιοπρακτική	57
(δ). Αντικειμενικά εμπορικές πράξεις	58
(ε). Σπουδαιότητα δικαίου ομόρρυθμης εταιρίας.....	58
δ. Συναινετική υποσχετική σύμβαση.....	61
(α). Συναίνεση των εταίρων	61
(β). Άτυπη ενοχική σύμβαση	62
(γ). Μη δημοσίευση εταιρικού	64
ε. Μη σύνταξη εγγράφου.....	66
(α). Αποδεικτικός χαρακτήρας εγγράφου	66
(β). Κυρώσεις επί μη συντάξεως εγγράφου	67

(γ). Καταβολή υπεσχημένων εισφορών	68
(δ). Κυρώσεις επί μη καταβολής εισφορών	71
στ. Εταιρίες «εν τοις πράγμασι»	72
(α). Εμπράκτως δημιουργούμενη εταιρία.....	72
(β). Διαστολή από αδημοσίευτη εταιρία	74
(γ). Διαστολή από ανυπόστατη εταιρία	76
II. Ιδιαίτερα στοιχεία προσωπικών εταιριών.....	77
1. Επιμέρους ιδιαίτερα εταιρικά στοιχεία	77
α. Περιεχόμενο ιδιαίτερων στοιχείων.....	77
β. Σχέση προς τα βασικά στοιχεία	79
γ. Επιμέρους ιδιαίτερα στοιχεία.....	80
δ. Έρευνα συγκεκριμένης εταιρικής σχέσης	81
2. Εισ ολόκληρο ευθύνη των εταίρων.....	82
α. Γενικός βασικός κανόνας	82
β. Απεριόριστη ευθύνη εταίρων	84
γ. Κανόνας αναγκαστικού δικαίου	85
3. Η αφάνεια του αφανούς εταίρου	87
α. Εσωτερική εμπορική εταιρία.....	87
β. Σπουδαιότητα αφανούς εταιρίας.....	89
4. Ατομική διαχείριση από το νόμο	91
α. Συλλογική διαχείριση ως κανόνας	91
β. Ατομική αυτοδιαχείριση ως εξαίρεση.....	93
γ. Αποκλεισμός από την διαχείριση	93
III. Θεωρητικό έρεισμα της ανάπτυξης	94
1. Η γενική και οι ειδικές έννοιες.....	94
α. Γενική έννοια εταιρίας.....	94
β. Ειδικές έννοιες.....	97
γ. Εικαζόμενη βούληση εταίρων	98
2. Περιεχόμενο της εταιρικής σχέσης.....	99
α. Η εταιρική σχέση ως δομική έννοια	99
β. Έννοια της εταιρικής σχέσης.....	103
γ. Τρόποι απόκτησης εταιρικής σχέσης.....	106
δ. Ασύμβατη με την έννοια του πιστωτή	108
ε. Νομικός χαρακτήρας εταιρικής σχέσης.....	110
στ. Περιεχόμενο αφηρημένο και συγκεκριμένο	112
IV. Οριοθέτηση της εμπορικής εταιρίας	114
1. Ένωση προσώπων φυσικών - νομικών.....	115
α. Ένωση για ορισμένο σκοπό	115

Περιεχόμενα

(α). Έννοια	115
(β). Σωματειακή οργάνωση	117
(γ). Όργανα νομικού προσώπου εταιρίας	119
β. Εταιρία μεταξύ δύο ή πλειόνων	121
(α). Βασικός κανόνας στην προσωπική εταιρία	121
(β). Διάσπαση του κανόνα στην κεφαλαιουχική εταιρία	122
2. Διαρκής ενοχική υποσχετική σύμβαση	123
α. Προσωποπαγής ενοχική σχέση	123
β. Διαρκής έννομη σχέση	124
3. Εταιρία και σωματείο του ΑΚ	125
α. Διαφορετικοί θεσμοί ιδιωτικού δικαίου	125
(α). Ισχύς διαφορετικών διατάξεων	125
(β). Ουσιώδεις νομικές διαφορές	127
(γ). Διαφορετική σύλληψη του νομοθέτη	129
(δ). Οργάνωση εταιρική και σωματειακή	131
β. Οι διατάξεις του ΑΚ περί ενώσεων προσώπων	133
(α). Δημιουργία ακραιφνούς προσωπικής σχέσης	133
(β). Έλλειψη κοινού σκοπού	134
4. Εταιρία και παρακοινωνία	135
α. Εταιρία εταίρου με τρίτο	135
β. Λόγοι σύναψης παρακοινωνίας	136

§ 2. Περιορισμός εταιρικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων

I. Δομικές αλληλαγές στην οργάνωση της εταιρίας	137
1. Αλληλαγές μέσω επιμέρους θεσμών του δικαίου	137
2. Αλληλαγές εξαιτίας της ανάγκης οργάνωσης	139
3. Έκταση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων	142
II. Μεταβολές στο περιεχόμενο της εταιρικής σχέσης	143
1. Αρχή της συλλογικής δράσης ως βάση	143
2. Περιορισμός δικαιωμάτων και υποχρεώσεων	144
3. Μεταβίβαση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων σε όργανα	146
4. Επιμέρους θεσμοί ιδιωτικού δικαίου	146
5. Το καίριο ερώτημα για το νομικό της πράξης	147
III. Η σύμβαση ως πηγή δικαιωμάτων και υποχρεώσεων	150
1. Αστείρευτη πηγή δικαιωμάτων και υποχρεώσεων	150
2. Πηγή ad hoc εξουσιών του εταίρου	151
IV. Αγώνας προς περιορισμό της ευθύνης	151
1. Ατομική ευθύνη εταίρων	151

2. Φυγή από την ατομική ευθύνη	153
3. Δύο σφαίρες περιουσιακής ευθύνης	154
4. Μορφές περιορισμένης ευθύνης	155
5. Ατομική εμπορία με περιορισμένη ευθύνη	156
6. Ποικιλία εταιρικών ρυθμίσεων	157
7. Ρύθμιση των σχέσεων με τους τρίτους	159
8. Σωματοποίηση και χωριστή περιουσία	160
9. Από την απεριόριστη στην περιορισμένη ευθύνη.....	162

§ 3. Ουσιώδεις διακρίσεις - λειτουργίες εμπορικών εταιριών

I. Εμπορικές εταιρίες του ισχύοντος δικαίου	164
1. Εμπορικός και οικονομικός σκοπός.....	164
α. Αστικός και εμπορικός σκοπός	164
(α). Άπειροι εταιρικοί σκοποί.....	164
(β). Νομικός χαρακτηρισμός	165
(γ). Εμπορικός σκοπός υπό νομική έννοια.....	166
β. Οικονομικός και ιδεολογικός σκοπός.....	166
(α). Εμπορικός σκοπός υπό οικονομική έννοια	166
(β). Οικονομικός σκοπός υπό νομική έννοια.....	168
γ. Αστική εταιρία και ιδιαίτερες εταιρικές μορφές	168
(α). Αστική εταιρία.....	168
(β). Ιδιαίτερες εταιρικές μορφές	169
2. Προσωπικές και κεφαλαιουχικές εταιρίες.....	170
α. Κριτήρια διάκρισης εμπορικών εταιριών.....	170
(α). Συστηματικός σκοπός της διάκρισης.....	170
(β). Ανομοιογένεια εταιρικών μορφών.....	173
β. Επιλογές εταιρικού νομοθέτη.....	174
(α). Προσωπικά εταιρικά στοιχεία	174
(β). Κεφαλαιουχικά εταιρικά στοιχεία	175
(γ). Απεριόριστη και περιορισμένη ευθύνη.....	176
γ. Αρχετυπικές μορφές εμπορικών εταιριών	178
(α). Κεφαλαιώδης κατάταξη εταιριών	178
(β). Ευθύνη του εταίρου έναντι τρίτων ως κριτήριο	180
(γ). Μικτοί εταιρικοί τύποι	182
(δ). Συνδυασμός προσωπικού μόχθου και κεφαλαίων	183
(ε). Δεσμός μεταξύ εταίρων και νομικού προσώπου.....	185
δ. Μετάβαση από τον ένα τύπο εταιρίας στον άλλο.....	187
(α). Μετάβαση σε άλλο εταιρικό τύπο	187

Περιεχόμενα

(β). Μετριασμός αμιγών τυπολογικών στοιχείων.....	188
(γ). Συνεκτίμηση όρων των στοιχείων.....	189
(δ). Ευέλικτη ηλειτουργία της εταιρίας.....	191
(ε). Αλληλοδιαδοχή ετερογενών γνωρισμάτων.....	192
(στ). Ασφάλεια εταιρικών συναληλλαγών.....	194
ε. «Σωματειαοποίηση» της εταιρικής οργάνωσης.....	195
(α). Λόγοι εταιρικής οργάνωσης.....	195
(β). Διακριτές ηλειτουργίες.....	196
(γ). Οργάνωση εσωτερικών σχέσεων.....	197
(δ). Απαγόρευση δημιουργίας υβριδικών τύπων.....	198
(ε). Απαγόρευση προσωποπαγών μετοχικών σχέσεων.....	199
στ. «Σωματειαοποίηση» εταιρικής σχέσης.....	200
(α). Αποκοπή από την περιουσία του εταίρου.....	200
(β). Σωματειαοποίηση ως μέσο αποκοπής.....	204
(γ). Βαθμιαία μετατόπιση ενδιαφέροντος.....	207
3. Κλειστές και δημόσιες εμπορικές εταιρίες.....	209
α. Τύπος εταίρου ως κριτήριο της διάκρισης.....	209
(α). Διαφοροποίηση εταιρικών σχέσεων.....	209
(β). Διαφοροποίηση εταιρικών ρόλων.....	210
β. Εταίροι ασκούντες συνδιοίκηση.....	211
γ. Εισηγμένες ως κλειστές εμπορικές εταιρίες.....	212
(α). Συμπαγής ομάδα εταίρων.....	212
(β). Διασπορά μετοχών στο κοινό.....	213
δ. Η μικρή ανώνυμη εταιρία.....	213
(α). Αντίδραση στον ανταγωνισμό εταιρικών δικαιών.....	213
(β). Διευκόλυνση εταιρικής δράσης.....	215
II. Η εταιρία ως εργαηείο συνεργαζόμενων συμφερόντων.....	216
1. Μέσο συληλογικής επιχειρηματικής δράσης.....	216
α. Η εταιρική σχέση ως νομικό εργαηείο.....	216
β. Προσθήκουςα διαμόρφωση εταιρικής σύμβασης.....	217
2. Ενίσχυση αυτόνομης εταιρικής οργάνωσης.....	218
α. Εταιρική οργάνωση ευθέως από το νόμο.....	218
(α). Αυτόνομη οργάνωση εταιρίας.....	218
(β). Τρόποι ενίσχυσης εταιρικής οργάνωσης.....	220
β. Εταιρική οργάνωση μέσω καταστατικού.....	221
(α). Οργανωτικός χαρακτήρας καταστατικού.....	221
(β). Τριτενέργεια κανόνων εταιρικής σύμβασης.....	222
(γ). Γνώρισμα εξωτερικών εταιριών.....	224
γ. Ρήτρα καταστατικού περί διαιτησίας.....	225

Κεφάλαιο δεύτερο

Πηγές, αντικείμενο και αποστολή εμπορικού εταιρικού δικαίου

§ 4. Πηγές και αντικείμενο εμπορικού εταιρικού δικαίου

I. Η ιδιωτική αυτονομία των εταίρων	227
1. Αυτονομία και περιορισμοί των συμβαλλομένων.....	227
α. Πηγές δικαίου εμπορικών εταιριών	227
(α). Εφαρμογή της ΕμπΝ 18	227
(β). Γενική εφαρμογή της διάταξης	228
β. Το κεντρικό νομικό ζήτημα	230
(α). Η αυτονομία ως βάση εκκίνησης.....	230
(β). Έκταση ιδιωτικής αυτονομίας	231
(γ). Έλεγχος ορθότητας καταστατικών ρητρών	233
γ. Τα όρια της ιδιωτικής αυτονομίας	235
(α). Προσδιορισμός ακραίων ορίων	235
(β). Προστασία ιδιαίτερων κοινωνικών ομάδων	237
(γ). Οργάνωση διαχείρισης και εκπροσώπησης	238
2. Αντικείμενο επιμέρους κανόνων εταιρικού δικαίου.....	240
α. Ένομος βίος της εταιρικής ένωσης	240
β. Πληθύνες ομάδες κανόνων δικαίου	241
γ. Θεμελιώδεις εμπορικές ελευθερίες του προσώπου	242
3. Εσωτερική έννομη τάξη της επιχείρησης	243
α. Επιχείρηση υπό οικονομική έννοια	243
(α). Εργαλείο τέλεσης εμπορικών πράξεων	243
(β). Ένταξη επιχείρησης στο δίκαιο της εταιρίας	244
β. Οργάνωση επιχείρησης υπό οικονομική έννοια	245
II. Η περιουσιακή εταιρική έννομη τάξη ειδικότερα	246
1. Περιουσία δεσμευμένη στον κοινό σκοπό.....	246
α. Ασφάλεια των εταιρικών συναλλαγών	246
(α). Χωριστή εταιρική περιουσία	246
(β). Αυτόνομη περιουσιακή έννομη τάξη.....	248
(γ). Ειδική έννομη τάξη για κάθε εταιρία	250
β. Σχηματισμός εταιρικής περιουσίας	251
(α). Ανάγκη σχηματισμού	251
(β). Διάκριση περιουσιών	252
(γ). Δεσμευμένη εταιρική περιουσία	253
γ. Περιουσία χάριν του κοινού σκοπού	254
δ. Συνευθύνη εταίρων για τα χρέη εταιρίας	256

Περιεχόμενα

(α). Το τιθέμενο ερώτημα.....	256
(β). Διαφορετικές προσωπικότητες	258
(γ). Σημασία συνευθύνης περιουσιών	259
(δ). Ρήτρες στο καταστατικό εταιρίας.....	261
(ε). Η εταιρική σχέση ως κατ' αρχήν λόγος ευθύνης.....	263
(στ). Θεσμοί περιορισμού ατομικής ευθύνης	265
2. Σπουδαιότητα περιουσίας και εξαναγκαστότητα των κανόνων.....	267
α. Κλημάκωση σπουδαιότητας και εξαναγκασμού του νόμου	267
(α). Διαφοροποιημένη για κάθε εταιρική μορφή	267
(β). Ο αναγκαστικός χαρακτήρας ως μέσο προστασίας.....	269
(γ). Ένομη τάξη ιδιωτικού δικαίου.....	272
β. Κριτήρια διαβάθμισης εξαναγκασμού	274
(α). Περιορισμός ευθύνης εταιρίου	274
(β). Σχηματισμός ιδιαίτερης βούλησης	275
3. Επιμέρους τομείς περιουσιακής εταιρικής τάξης.....	276
4. Το νομικό πρόσωπο ως φορέας ίδιας περιουσίας.....	277
α. Αυτοτελές υποκείμενο εννόμων σχέσεων	277
β. Αποκλειστικός φορέας των εξωτερικών σχέσεων	279
(α). Υποκείμενο σχέσεων εταιρικού δικαίου	279
(β). Ανόρθωση ζημίας εταιρίας.....	281
(γ). Ανόρθωση περιουσιακής ζημίας εταιρών.....	284
(δ). Δυνατότητα παρέμβασης εταιρών	286

§ 5. Κλειστός αριθμός εταιρικών μορφών και λειτουργίες

I. Θέσπιση πηλασίου εταιρικής έννομης τάξης	289
1. Θέσπιση περιορισμών στις εταιρικές μορφές.....	289
α. Πηλείονα είδη νομικών περιορισμών	289
(α). Ευρηματικότητα συναηλασσομένων.....	289
(β). Ποικιλία νομικών περιορισμών.....	290
β. Ανάγκη ιδιαίτερης προστασίας τρίτων.....	291
2. Έννοια «κλειστού αριθμού» εταιριών	293
α. Προκαθορισμένες εταιρικές μορφές	293
(α). Εξωτερικές μορφές εταιριών.....	293
(β). Καθορισμένα χαρακτηριστικά	296
(γ). Διευκόλυνση συνεταιριζομένων	297
β. Ρυθμισμένοι εταιρικοί τύποι	298
(α). Ρυθμισμένο περιεχόμενο.....	298
(β). Υπαγωγή εμπειρικού σε ρυθμισμένο τύπο.....	299

3. Μεγάλη έκταση εταιρικών λειτουργιών	300
α. Μια εταιρική μορφή για πλείονες λειτουργίες.....	300
(α). Άπειρες εταιρικές λειτουργίες	300
(β). Λειτουργίες εμπορικές και αστικές	302
β. Ελαστικότητα εταιρικών τύπων	303
(α). Βασικά νομικά χαρακτηριστικά	303
(β). Ιδιαίτερα νομικά χαρακτηριστικά	304
II. Ουσιαστικά κριτήρια επιλογής	305
1. Επιλογή ευέλικτου νομικού μέσου	305
α. Επιβολή ορισμένης εταιρικής μορφής	305
β. Πρόσθετα κριτήρια επιλογής	306
2. Αριθμός εταίρων και τρόπος λειτουργίας	307
α. Εταιρικός δεσμός μεταξύ εταίρων	307
β. Επίδραση στα κριτήρια λειτουργίας	308
III. Θεμέλια υφιστάμενων εταιρικών τύπων.....	308
1. Μεγάλα τα περιθώρια της ερμηνείας	308
2. Πολλές οι επιτρεπτές αποκλίσεις	310

§ 6. Κύρια αποστολή του σύγχρονου εταιρικού δικαίου

I. Θέσπιση ορίων στην αυτονομία των εταίρων.....	311
1. Διαφοροποίηση μεταξύ των ορίων	311
α. Ρύθμιση του κατά νόμο εταιρικού τύπου	311
(α). Όρια αναγκαστικού και ενδοτικού δικαίου	311
(β). Ελάχιστο περιεχόμενο εταιρικού τύπου	314
(γ). Ανάγκη διαφοροποίησης	316
(δ). Γενική διατύπωση χαρακτηριστικών	318
(ε). Αξιολόγηση αποκλίσεων.....	319
β. Θέσπιση νομικών κριτηρίων επιλογής.....	320
(α). Κριτήρια εταιρικά και εξωεταιρικά.....	320
(β). Νομικά κριτήρια	320
2. Ελαστική και ανελαστική ρύθμιση	321
II. Ενότητα μορφής και περιεχομένου	323
1. Ουσιώδη γνωρίσματα εταιρικού τύπου.....	323
α. Προσδιορισμός ουσιώδους περιεχομένου	323
β. Ελάχιστο περιεχόμενο εταιρικής μορφής	323
2. Όρια ρυθμίσεων με ενδοτικούς κανόνες.....	325
α. Δυνατότητα απόκλισης	325
β. Βασικές κανονιστικές αρχές	326

Περιεχόμενα

III. Η εταιρική μορφή της ανώνυμης εταιρίας.....	328
1. Πληθύνουσες κατηγορίες μετόχων	328
α. Προσφυγή στο επενδυτικό κοινό.....	328
(α). Διαφορετικός θεσμός εταιρικού δικαίου.....	328
(β). Διαφορετικότητα νομικών μέσων	329
(γ). Ρύθμιση λεπτομερής και αναγκαστική.....	330
β. Το εταιρικό πρότυπο του νομοθέτη.....	332
(α). Μεγάλος αριθμός μετόχων	332
(β). Εταιρικό συμφέρον.....	333
2. Διαφοροποιημένη μεταχείριση ομάδων συμφερόντων.....	335
α. Διαφορετικές ομάδες συμφερόντων	335
β. Οικογενειακές ανώνυμες εταιρίες	336
3. Πλεονέκτημα του παρόντος εταιρικού τύπου.....	337
α. Διασπορά επιχειρηματικών κινδύνων	337
β. Σύγχρονες μορφές του επιχειρείν	339
γ. Η ευρωπαϊκή εταιρία (societas europaea)	341

Κεφάλαιο τρίτο

Ερμηνεία και εφαρμογή του εταιρικού δικαίου

§ 7. Ζητήματα ερμηνείας και εφαρμογής εταιρικού δικαίου

I. Ζητήματα σχετικά με την απόκτηση ιδίας προσωπικότητας.....	343
1. Θεμελιώδης ιδιότητα σύγχρονης εταιρίας.....	343
α. Διατήρηση εσωτερικών εταιρικών σχέσεων.....	343
(α). Απόκτηση νομικής προσωπικότητας.....	343
(β). Απόκτηση ιδιαίτερων οργάνων.....	345
(γ). Ενιαία εμφάνιση εταίρων προς τα έξω	346
(δ). Σχέσεις των εταίρων με τους τρίτους	347
β. Η νομική προσωπικότητα ως ενιαία έννοια.....	348
(α). Γενική και ειδική ρύθμιση νομικών προσώπων	348
(β). Έννομες σχέσεις με εταίρους.....	351
(γ). Πληθύνουσες σφαίρες εννόμων σχέσεων	352
γ. Δεσμεύσεις στην εταιρική σύμβαση.....	353
(α). Συστατικό στοιχείο.....	353
(β). Αντικείμενα εταιρικής οργάνωσης.....	354
2. Η δημοσιότητα ως προϋπόθεση κτήσης.....	355
α. Ορισμένος τύπος δημοσιότητας	355
(α). Διαδικασία απόκτησης	355

(β). Διαφορετική για κάθε εταιρική μορφή	357
β. Η «εξωτερική» ως τυπική μορφή εταιρίας	358
(α). Δραστηριότητα προς τα έξω	358
(β). Συνέπειες για τους εταίρους	359
3. Η απόκτηση ως θεμελιώδης διάκριση εταιριών	361
α. Αυτονομία έννομου συναλλακτικού βίου.....	361
(α). Αυτόνομος εταιρικός βίος	361
(β). Οι εταίροι ως οικονομικά ωφελούμενοι	362
β. Διαφοροποιημένη εσωτερική δομή και οργάνωση	363
4. Ρύθμιση εξωτερικών εταιρικών σχέσεων	364
α. Ατελής ρύθμιση εσωτερικών σχέσεων	364
β. Εταιρική σύμβαση και status των εταίρων.....	365
γ. Δημιουργία ιδίας έννομης τάξης	366
II. Καίρια ζητήματα ερμηνείας του εταιρικού δικαίου	367
1. Συρροή κανόνων ιδιωτικού δικαίου	367
α. Αναζήτηση του ειδικού κανόνα δικαίου.....	367
(α). Έννομη τάξη της εταιρίας	367
(β). Η εταιρική σύμβαση ως ατομικός κανόνας	369
(γ). Ισοτίμη εφαρμογή κανόνων αστικού δικαίου	370
(δ). Ερμηνεία εταιρικής σύμβασης.....	370
(ε). Ειδικοί κανόνες γενικά.....	371
(στ). Ειδικοί κανόνες κατ' ακρίβεια	372
β. Αναζήτηση της ρυθμιστικής βάσης	373
(α). Αναγκαιότητα τέτοιας βάσης	373
(β). Ευθεία εφαρμογή κανόνων αστικού δικαίου	374
(γ). Αιτιολόγηση προτεραιότητας	375
(δ). Αυτόνομη και συμπληρωματική ρύθμιση	376
(ε). Η βάση ρυθμίσεως της κρινόμενης σχέσης	377
2. Εξειδίκευση και συμπλήρωση του αστικού κανόνα	378
α. Το κοινό δίκαιο ως βάση της ρύθμισης.....	378
β. Αμφίπλευρη συμπληρωματικότητα	379
III. Οργάνωση εταιρίας και οργάνωση νομικού προσώπου	381
1. Ρύθμιση της εσωτερικής σφαίρας	381
α. Συμπληρωματικές ρυθμίσεις	381
β. Εναρμόνιση ατομικής και κοινωνικής σφαίρας.....	382
2. Οργάνωση νομικού προσώπου εταιρίας.....	383
α. Εγγύτερο περιεχόμενο οργάνωσης.....	383
β. Επιμέρους σκοποί της οργάνωσης	384

Περιεχόμενα

γ. Οργάνωση εταιρικών σχέσεων	385
IV. Υλοποίηση κοινωνικοοικονομικών στόχων	386
1. Σώρευση θεσμών ιδιωτικού δικαίου	386
α. Χρησιμοποίηση επιμέρους θεσμών	386
β. Επιτρεπτό τριτοργάνωσης	388
γ. Εικονικές εμπορικές πράξεις	391
δ. Αξιολογική αντίφαση	394
ε. Κρίση ενόψει συγκεκριμένης περιπτώσεως.....	396
2. Κοινωνικοοικονομικοί στόχοι ως αξιολογικά κριτήρια	396
α. Επίδραση στην κρίση του δικαστή	396
β. Ενίσχυση συλλογικής δημιουργίας.....	398
V. Εκκαθάριση νομικού προσώπου εταιρίας	398
1. Εξυπηρέτηση γενικότερων σκοπών του δικαίου	398
α. Ασφάλεια και σαφήνεια δικαίου	398
(α). Μετάθεση εταιρικού πλούτου	398
(β). Συμφέρον εταίρων και πιστωτών.....	401
β. Ουσιώδεις νομικές διαφορές.....	404
2. Ειδική ικανότητα δικαίου	403
3. Ρύθμιση των εξωτερικών σχέσεων	404

Κεφάλαιο τέταρτο

Δομικά χαρακτηριστικά της εταιρικής συνεργασίας

§ 8. Κύριοι διακριτικοί χαρακτήρες της εταιρικής συνεργασίας

I. Κοινωνία σκοπού μεταξύ των εταίρων	407
1. Νομική προσωπικότητα και κοινωνία σκοπού	407
α. Διαστολή μεταξύ εταιρίας και κοινωνίας δικαίου.....	407
(α). Ενωσιολογικά στοιχεία.....	407
(β). Ο κοινός σκοπός ως δομικό στοιχείο.....	408
(γ). Ειδικότερο περιεχόμενο κοινού σκοπού	410
(δ). Επιμέρους νομικές διαφορές	411
(ε). Διάκριση από διαχείριση κοινού δικαιώματος	413
β. Διευκόλυνση υλοποίησης κοινού σκοπού.....	414
(α). Σκοπός νομικού προσώπου	414
(β). Διαπλοκή εννόμων σχέσεων	416
(γ). Ταυτότητα εταιρικού σκοπού.....	419
2. Κανονιστική εμβέλεια εταιρικού σκοπού	420
α. Η ουσία της εταιρικής συνεργασίας.....	420

(α) Δέσμευση εταίρων σε θετική δράση	420
(β) Διαστολή από την οργάνωση περιουσίας.....	421
β. Ο σκοπός ως προσανατολισμός κοινής δράσης	422
γ. Σκοπός νομικού προσώπου εταιρίας.....	424
(α). Σκοπός χάριν της εταιρίας.....	424
(β). Συνέπειες στην ικανότητα δικαίου	426
3. Ποικιλία εταιρικών εισφορών	428
α. Ποδηλοκότητα του κοινού σκοπού	428
(α). Ανάγκη συμβολής όλων	428
(β). Συνέπειες σωματοποίησης.....	430
(γ). Αναγκαιότητα συμπληρωματικών εισφορών	432
β. Κριτήριο συμπεριφοράς εταίρων	433
II. Ιδιόρρυθμες συνέπειες εταιρικής σύμβασης	435
1. Διαρκής και στενός δεσμός	435
α. Κοινή σκόπιμη δράση	435
β. Δημιουργία αμοιβαίας δέσμευσης.....	435
2. Εκδηλώσεις εταιρικής καλής πίστης	437
α. Κριτήρια του νόμου γενικά και αόριστα	437
(α). Γενικές διατάξεις περί καλής πίστewς.....	437
(β). Ανάγκη συγκεκριμενοποίησης.....	439
β. Κριτήρια βάσει της δομής της εταιρίας.....	441
(α). Η θέση του εταίρου στην εταιρία	441
(β). Ενεργοποίηση εταίρου για την εταιρία	442

§ 9. Ζητήματα οργάνωσης κεφαλαιουχικής εταιρίας

I. Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κεφαλαιουχικής εταιρίας.....	443
1. Η εξέχουσα κοινωνική σημασία της	443
α. Εταιρία με ιδιαίτερα εταιρικά στοιχεία	443
(α). Διαφορετικά τυπολογικά χαρακτηριστικά	443
(β). Προκαταρκτικές συμφωνίες εταίρων.....	444
(γ). Ιδιαίτεροι κανόνες οργάνωσης/διοίκησης/ ελέγχου	446
β. Αυξημένη προστασία γενικού συμφέροντος	452
(α). Διαστολή από το εταιρικό συμφέρον	452
(β). Νομιμοποίηση πολιτείας σε παρέμβαση.....	454
2. Η βιωσιμότητα της εταιρίας ως κοινό σημείο	455
α. Η βιωσιμότητα ως όρος λειτουργίας εταιρίας	455
(α). Ιδιαίτερες υποχρεώσεις διοικητών	455
(β). Εσωτερικός έλεγχος διοίκησης.....	457

Περιεχόμενα

(γ). Απόρροια χρηστής/επιμελούς διοίκησης.....	458
β. Ικανοποίηση εξωεταιρικών συμφερόντων.....	460
3. Προστασία της μειοψηφίας των μετόχων	461
α. Δικαιολογητική βάση του θεσμού.....	461
(α). Τεκμήριο νομιμότητας αποφάσεων	461
(β). Συμπαγείς εταιρικές πλειοψηφίες.....	463
(γ). Πληροφόρηση μετόχου και έλεγχος διοίκησης.....	465
(δ). Αντίρροπο στην εξουσία της πλειοψηφίας.....	467
β. Διάπληση ελεγκτικού και λογιστικού δικαίου	468
γ. Το δικαίωμα επί των ετήσιων κερδών	470
II. Επακόλουθα για τη διοίκηση της εταιρίας	471
1. Πραγμάτωση του εταιρικού σκοπού	471
α. Μεγιστοποίηση κέρδους.....	471
(α). Υλοποίηση καταστατικού σκοπού	471
(β). Τήρηση ισχύουσας έννομης τάξης.....	473
(γ). Μη ανορθωτέα ζημία της εταιρίας	475
β. Υλοποίηση του κοινού σκοπού	476
2. Καθήκοντα διοίκησης έναντι επιμέρους ομάδων.....	477
α. Διαφοροποίηση και σύνθεση συμφερόντων	477
β. Γενική συνέλευση των μετόχων	478
(α). Ανώτατο όργανο εταιρίας	478
(β). Ευρεία de iure και de facto εξουσία.....	479

§ 10. Περιορισμένη ευθύνη, λογοδοσία και έλεγχος

I. Αντιστρόφως ανάλογη σχέση ευθύνης και ελέγχου	481
1. Αναγκαιότητα αξιόπιστων ελέγχων	481
α. Έλεγχος ασκούμενης διοίκησης	481
(α). Τήρηση προκαθορισμένης οργάνωσης	481
(β). Ουσιαστική εγγύηση.....	482
β. Εξουσία διοίκησης προκαθορισμένη	484
(α). Εξουσία ελεγχόμενη	484
(β). Άσκηση εξουσίας από μεγαλομέτοχο	486
2. Ο έλεγχος ως συμπλήρωμα της διοίκησης	487
α. Αναγκαίο συμπλήρωμα της διοίκησης	487
β. Τακτικός και έκτακτος έλεγχος	487
II. Έλεγχος διαχείρισης από τους εταίρους	488
1. Οι εταίροι ως ασκούντες έλεγχο και ως ελεγχόμενοι	488
α. Έλεγχος από τη συνέλευση των εταίρων	488

(α). Δικαίωμα για πλήρη έλεγχο	488
(β). Διοίκηση από γενική συνέλευση εταίρων	489
β. Εξουσία διοίκησης και έκταση ελέγχου	491
(α). Ανάγκη δραστικού διαχειριστικού ελέγχου	491
(β). Αποκατάσταση διαχειριστικής ζημίας.....	492
2. Διάρκεια εταιρικής ιδιότητας	495
α. Η μετοχή ως διαρκής επένδυση	495
β. Ανάγκη προστασίας μετόχου ως επενδυτή	496
III. Χαρακτήρας και στόχοι τακτικού ελέγχου.....	497
1. Εφαρμογή γενικών εταιρικών αρχών	497
2. Μέσο αξιόπιστης οικονομικής πληροφόρησης	498
3. Έλεγχος κατά τη διάρκεια και τη λήξη του έτους	499
4. Επιμέρους στόχοι τακτικού ελέγχου	500
5. Έλεγχος νομιμότητας πράξεων διαχείρισης	500
IV. Η προστασία του εταιρικού συμφέροντος.....	501
1. Εταιρία με μετοχές μη εισηγμένες.....	501
α. Κοινό συμφέρον των εταίρων.....	501
β. Προστασία πολύτροπη	502
2. Εταιρία με μετοχές εισηγμένες	503
α. Διαφοροποίηση κριτηρίων	503
β. Μακροπρόθεσμα κριτήρια	504

Κεφάλαιο πέμπτο

Κοινοτική / ευρωπαϊκή εταιρική έννομη τάξη

§ 11. Εισαγωγή στην ευρωπαϊκή έννομη τάξη των εταιριών

I. Αποσπασματικές κοινοτικές ρυθμίσεις.....	507
1. Απρόσκοπτη άσκηση εμπορικών ελευθεριών.....	507
α. Δημιουργία ενιαίας αγοράς.....	507
β. Θεμελιώδεις εμπορικές ελευθερίες	510
γ. Δυο κύρια πεδία νομοθετικής δράσης	511
2. Εναρμόνιση όρων εμπορικής δράσης	512
α. Προσέγγιση εθνικών νομοθεσιών.....	512
β. Οργάνωση συνεκτική και αλληλέγγυα.....	513
II. Περιορισμός πεδίου εθνικού εταιρικού δικαίου	514
1. Διόγκωση κοινοτικής έννομης τάξης.....	514
α. Κοινό καθεστώς φυσικών και νομικών προσώπων.....	514
(α). Όρια κοινοτικής παρέμβασης	514

Περιεχόμενα

(β). Εξομοίωση νομικών με φυσικά πρόσωπα	515
β. Μέσα εναρμόνισης δικαίων	517
2. Διαμόρφωση πλαισίου εθνικού εταιρικού δικαίου	520
α. Εθνικό δίκαιο ως βάση ρυθμίσεως	520
β. Έλλειψη ευρωπαϊκού αστικού δικαίου.....	521
III. Ανταγωνισμός μεταξύ εθνικών εταιρικών δικαίων.....	522
1. Ελεύθερη εγκατάσταση νομικών προσώπων.....	522
α. Απαγόρευση διακρίσεων.....	522
β. Ο ανταγωνισμός ως μοχλός ενοποίησης.....	525
γ. Μετεγκατάσταση υπό αμετάβλητο καθεστώς	526
2. Ανταγωνισμός εταιρικών δικαίων	528
α. Ανακύπτοντα ζητήματα στην πράξη	528
β. Μεταφορά έννομης τάξης.....	530
γ. Επικράτηση κανόνων αγοράς	531
δ. Αλληλαγή πλεύσης κοινοτικού νομοθέτη	533
IV. Νέα ζητήματα για εθνικούς νομοθέτες.....	534
1. Δονήσεις στο εθνικό εταιρικό δίκαιο.....	534
α. Ρηξικέλευση νομολογία ΔΕΚ	534
β. Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	535
2. Επιμέρους ζητήματα	535
α. Εφαρμογή κοινοτικών κανονισμών	535
β. Υποκαταστήματα αθλοδωμάτων εταιριών.....	536
V. Θέσπιση τυπικών προϋποθέσεων για εταιρίες.....	537
1. Σκοποί τυπικών προϋποθέσεων	537
α. Αναγκαιότητα.....	537
β. Πληροεκτήματα	538
γ. Ανεπάρκεια	540
2. Διαφοροποίηση επιμέρους θεσμών	541
VI. Θεσμοί δημοσιότητας και πληροφόρησης.....	542
VII. Το υπάρχον πλαίσιο εναρμόνισης	543
1. Οδηγίες και κανονισμοί εταιρικού δικαίου.....	543
2. Κοινοτικό δίκαιο κεφαλαιαγοράς.....	544
VIII. Το συμφέρον των μετόχων-επενδυτών	545
1. Διαφοροποιημένα συμφέροντα	545
2. Σύμπραξη εταιρικού δικαίου και κεφαλαιαγοράς.....	546
IX. Παγκοσμιοποιημένη εταιρία.....	547
1. Κοινοτική διακρατική εταιρία.....	547
α. Αναγνώριση κοινοτικής εταιρίας	547

Περιεχόμενα

β. Μη κοινοτική εταιρία	548
γ. Εφαρμογή ελληνικού δικαίου	549
2. Προστασία δημόσιας οικονομικής τάξης	550
Αλφαβητικό ευρετήριο	553